

Kamu Politikaları Doğrultusunda Devlete Olan Güvenin Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkisi¹

Eda Yeşil^a, Hilmi Çoban^b

^a Kırıkkale University, Türkiye,

edayesil@kku.edu.tr,

<https://orcid.org/0000-0002-2525-6745>

^b Hacı Bayram Veli University, Türkiye,

hilmi.coban@hbv.edu.tr,

<https://orcid.org/0000-0001-6351-6547>

ARTICLE INFO

Research Article

2023, Vol. 5(Special), 214-223

e-ISSN 2667-5927

Article History:

Received: 13.07.2023

Accepted: 15.07.2023

Available Online: 19.08.2023

JEL Code: I31,Z13,J18,C25

Keywords: Life Quality, Trust On Government, Public Policy, Ordered Probit Model

Anahtar Kelimeler: Yaşam Kalitesi, Devlete Olan Güven, Kamu Politikası, Sıralı Probit Model

The Impact of Trust in Government and Public Policies on Quality of Life

Abstract

Social capital is a concept both used in sociological and economic area. One of the important components of social capital is trust. Trust is both affected by social networks and affects social networks. In terms of ensuring social trust, it is important to ensure trust between individuals as well as between institutions as a part of social trust. In general, Life Quality defined as the ability of people to achieve what they want as an individual or community. Because one of the main principles of human beings that they always want more better things of their lifes. On the one hand, this lies the basis of development. In this respect the aim of this study to analyse the effect of trust on government on life quality based on public policy. From this point of view the effect of public debt, growth, unemployment, current account deficits and trust on government determinants on subjective wellbeing of 27 EU countries and Turkey examined in this study data taken with Eurobarometer and World Economic Outlook with the period of 2010-2021 by using ordered probit models.

Kamu Politikaları Doğrultusunda Devlete Olan Güvenin Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkisi

Öz

Sosyal sermaye, hem sosyolojik hem de ekonomik alanda kullanılan bir kavramdır. Sosyal sermayenin önemli bileşenlerinden biri ise güven kavramıdır. Güven toplumsal ağlardan hem etkilenmekte hem de toplumsal ağları etkilemektedir. Toplumsal güvenin sağlanması açısından bireyler arasındaki güvenle birlikte toplumsal güvenin bir parçası olarak kurumlar arasındaki güvenin sağlanması da önemlidir. Genel olarak yaşam kalitesi "insanların birey ve topluluk olarak istediklerini gerçekleştirebilmeleri" olarak tanımlanmaktadır. Çünkü insanoğlunun önemli özelliklerinden birisi her zaman daha iyiye istek duymasıdır. Bu durum bir taraftan gelişmenin temelinde yatmaktadır. Bu doğrultuda çalışmanın amacı kamu politikalarından yola çıkarak devlete olan güvenin subjektif iyi olma hali (subjective wellbeing) üzerindeki etkisini analiz etmektir. Buradan hareketle çalışmada Eurobarometer ve World Economic Outlook verileriyle 2010-2021 döneminde 27 AB ülkesi ve Türkiye için kamu borcu, büyüme, işsizlik, enflasyon ve devlete olan güven değişkenlerinin yaşam kalitesi üzerindeki etkisi sıralı probit modeliyle incelenmektedir.

To cite this document: Yeşil, E. & Çoban, H. (2023). The Impact of Trust in Government and Public Policies on Quality of Life, BILTURK, The Journal of Economics and Related Studies, 5(Special), 214-223. doi:10.47103/bilturk.1327265

¹ "Değerli dostum Merhum Doç.Dr. Hilmi Çoban'la birlikte vefatından önce hazırlanmış fakat yayınlanamamış bu çalışma, onun kıymetli anısına ithaf edilmiştir."

1.Giriş

Sosyal sermaye, hem sosyolojik hem de ekonomik alanda kullanılan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Son yıllarda sosyal sermaye kavramı literatürde geniş alanlarda kullanılmaya başlanmıştır. Bunun nedeni toplumların ekonomik ve sosyal problemlerinin çözümünde alternatif politikaların öneminin arttığına göstergesidir. Sosyal sermaye toplum ve insan ilişkilerine yön veren bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. (Bourdieu, 1986:248). Son yıllarda yapılan çalışmalarda sosyal sermaye de ekonomik büyümenin temel belirleyicilerinden biri olarak kabul edilmiştir. (Çoban, Balıkçoğlu, 2020: 80).

Sosyal sermayenin ana fikri sosyal iletişim ağlarının değerli bir servet olduğudur. Ne kadar fazla insan tanıyor ve onlarla ne kadar ortak bir hayat görüşü paylaşıyorsanız sosyal sermaye açısından o kadar zenginsinizdir. İletişim ağlarına üyelik ve ortak değerler sosyal sermaye kavramının merkezindedir. Emile Durkheim(1933), özellikle insanların toplumsal bağlarının, toplumun bir zincir gibi birbirine hizmet ettiğini savunmuştur. Buradan da görülmektedir ki sosyal sermaye kavramı uzun yıllardan beri tartışılan bir kavramdır(Field, 2006-15.16, çev.Bilgen ve Şen).

Sosyal sermaye toplumun yaratacağı ekonominin dışında başka sonuçlar doğurur. Sosyal sermayenin önemli bileşenlerinden biri ise güven kavramıdır. Güven toplumsal ağlarla işbirliği içinde olan bir kavramdır. En küçük toplumsal ağ aile olarak başlayıp, uluslararası kuruluşlara kadar uzanmaktadır. Bu alan içinde bireyin kişilere ve kuruluşlara duyacağı güven duygusu sorunların çözümünde önemli yer tutmaktadır (Çoban ve Balıkçoğlu., 2020: 81). Örneğin bir işletmede birlikte çalışan insanlar arasında güven varsa o işi yürütmenin maliyeti her zaman daha azdır. Böyle bir toplumda her zaman yenilikler gerçekleştirmek daha kolay olacaktır. Burada gerçekleşen yüksek güven duygusu çok farklı türden sosyal ilişkilerin belirlenmesini sağlayacaktır. Bu durumun tersine güven duygusu düşük olduğunda insanlar tarafından oluşturulan formal kurallar ve düzenlemelerle birbirleriyle işbirliği yapmak zorunda kalacaklardır. Bununla birlikte bazı durumlarda sistem baskılayıcı yöntemlerle kendi kurallarını uygulatacaktır. Bu da işlem maliyeti kavramı olarak karşımıza çıkmaktadır. Sonuç olarak toplumda oluşacak yüksek güvensizlik bütün ekonomik işlemlere ek bir vergi olarak yansıtılacaktır (Fukuyama, 2005, çev.Buğdaycı: 43).

Güven toplumsal ağları oluşturan ortak kurallar, değerler ve aktivitelerle oluşturulan bağlar olarak tanımlanmaktadır (OECD, 2001: 41). Güven insanların hayatında çok önemli bir yere sahiptir. Güven olmadan insanlar iletişim kurmak istemezler. Ancak güvenin inşa edilmesi uzun zaman almaktadır. Literatürde

birçok çalışma güvenin ekonomik faktörler üzerinde olumlu etkisini savunmaktadır (Helliwell ve Wang, 2010:1).

Yaşam kalitesi kavramı Platon ve Aristo gibi ünlü filozoflar tarafından sorgulanmaya başlanılan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Mutluluk ve kaliteli yaşam günümüzde de sıklıkla tartışılan konular arasındadır (Fayers ve Machin, 2016: 24). Yaşam kalitesi göreceli, öznel bir kavramdır. Ancak, yaşam kalitesi en genel ifadeyle “insanların birey ve topluluk olarak istediklerini gerçekleştirebilmeleri” olarak tanımlanmaktadır. Çünkü insanoğlunun önemli özelliklerinden birisi her zaman daha iyiye istek duymasıdır. Felce ve Perry(1995) çalışmalarında yaşam kalitesi göstergelerini, fiziksel iyilik, maddi refah, sosyal refah, verimlilik, ruhsal iyilik ve vatandaş olarak sağlanan haklar olarak ifade ederken, Schalock (2000) çalışmasında, fiziksel iyilik, materyal refah, sosyal içerik, ruhsal iyilik, haklar, kişiler arası ilişkiler, kişisel gelişim ve kendini tanıma olarak tanımlamaktadır. Dünya Sağlık Örgütü tanımında, fiziksel ve çevre, toplumsal ilişkiler, psikolojik ve ruhsal boyut ve bağımsızlık düzeyi olarak ele almıştır. Hagerty ve diğ.(2001) çalışmasında, sağlık, materyal refah, yerel topluluğun bir parçası gibi hissetme, iş ve üretken faaliyetler, ruhsal iyilik, aile ve arkadaşlarla ilişkiler ve kişisel güvenlik olarak tanımlamıştır. Cummins (1997) çalışmasında ise, sağlık, materyal refah, toplumsal iyilik, iş ve üretken faaliyetler, ruhsal iyilik, toplumsal bağlantılar, aile bağlantıları ve güvenlik olarak tanımlamıştır.

Bu durum bir taraftan gelişmenin temelinde yatmaktadır. Rapley 2003 çalışmasında yaşam kalitesi bileşenlerini nesnel ve öznel göstergeler olmak üzere ikiye ayırmaktadır. Nesnel göstergeleri yaşam beklentisinin artması, suç oranının azalması, işsizlik oranının azalması, ülkelerin büyümesi ve kalkınması, okullaşma oranının artması, öznel göstergeleri ise, toplum bilincinin artması, güvenin artması, mutluluk, kaliteli yaşam, aileyle ilişkilerde ve iş hayatında memnuniyet, aidiyet duyunun artması vb. olarak tanımlamaktadır. Tablo 1 yaşam kalitesi göstergelerinin negatif ve pozitif yönlerini göstermektedir.

Tablo 1: Yaşam Kalitesinin Göstergeleri

Pozitif Yön	Negatif Yön	Yaşam Kalitesi
Sevinç	Mutsuzluk	Değişiklik isteği
Gurur	Utanma	Olduğu durumdan memnun olma
Özsaygı	Değersizlik	Geçmişe takılma
İlgi	Stres	Gelecek beklentisi
Mutluluk	Kaygı	Başkaları için yaşamak
Coşku	Kıskançlık	Yalnızlık korkusu

Kaynak: Diener, 1999: 22.

Tablo 1’de daha iyi yaşam göstergeleri yer almaktadır. Pozitif ve negatif etkilere göre yaşam kalitesinin değişiklik isteği, olduğu durumdan memnun olma, geçmişe takılma, gelecek beklentisi, başkaları için yaşamak ve yalnızlık korkusu

göstergeleri bulunmaktadır. Buradan da subjektif iyi olma halinin, bireylerin ve toplumların yaşam kaliteleri üzerinde önemli etkisi olduğu gözlenmektedir. Bu doğrultuda çalışmada yaşam kalitesi göstergesi olarak Eurobarometer tarafından düzenlenen subjektif iyi olma hali verisi kullanılmaktadır.

Birçok çalışma yaşam kalitesi ve güven arasında önemli bağ olduğunu savunmaktadır. İnsanlar, toplumlar ya da kurumlar ancak güven doğrultusunda kendilerini iyi hissetmektedirler. Son dönemde yaşanan pandemi süreci ve deprem gibi olaylar insanların iyi hissetme hali üzerinde olumsuz etkilere yol açmıştır. Tüm bu süreçler gerek sosyal gerekse ekonomik açıdan bireyler üzerinde olumsuz etkiler bırakmıştır. Devlete olan güven, borç, işsizlik, enflasyon, büyüme ve cari açık gibi ekonomik değişkenlerdeki olumsuzlukların insanların iyi olma halleri ve yaşam kalitesi üzerinde olumsuz etkiler bıraktığı gözlenmektedir. Bu süreçte kamu politikalarının önemi bir kere daha ortaya çıkmıştır. Genel olarak insani gelişme düzeyleri yüksek zengin ülkelerde bireyler kendilerini daha iyi ve mutlu hissederken, insani gelişme düzeyleri düşük ve yoksul ülkelerde bu durum tersine bir seyir izlemektedir (Yeşil ve Çoban: 2022: 355). Buradan hareketle çalışmada kamu politikaları ve beraberinde devlete olan güvenin ülkelerin iyi olma hali ve yaşam kaliteleri üzerindeki etkisi incelenmektedir.

Son yıllarda yapılan çalışmalarda kamu politikalarının vergi, harcama, borçlanma artışlarının, ülkelerin yaşam kalitelerini ve devlete duyulan güveni etkilediği gözlenmektedir. Bu açıdan kamu politikalarının farklı ülkelerdeki yaşam kalitesi üzerindeki etkilerinin belirlenmesi politika yapıcılar açısından önemlidir. Çalışmada 2010-2021 dönemi için 27 AB ülkesi ve Türkiye için borçlanma, büyüme, işsizlik, enflasyon, cari açık ve devlete olan güvenin öznel iyi olma hali (yaşam kalitesi) üzerindeki etkileri sıralı probit modeliyle analiz edilmektedir. Veriler Eurobarometer anketlerinden derlenerek elde edilmiştir. Ayrıca Diener ve diğ.(1985) Yaşam Memnuniyet Ölçeği, Dünya Değerler Anketi (World Values Survey Data), GALLUP Dünya Anketi öznel iyi olma halini ölçen diğer anketlerdir.

3. Literatür

Literatürde kamusal politikalar ve devlete olan güvenin yaşam kalitesi ve öznel iyi olma hali üzerinde sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Ancak yapılan çalışmalar ülkelerin kendilerini iyi hissetmeleri ve kaliteli yaşam sürmeleri açısından uygulanan kamusal politikaların ve devlete olan güvenin önemini vurgulamaktadır. Bjørnskov vd. (2007) çalışmalarında 74 ülkede Dünya Değerler Anketi 1997-2001 verileri kullanılarak devlet harcamalarındaki artış ile yaşam kalitesi arasındaki ilişkiyi incelemişler ve devletin yaptığı harcamalardaki artışın, bireylerin yaşam kalitesi ve iyi hissetme düzeylerini azalttığı sonucuna ulaşmışlardır. Helliwel ve Huang (2008) çalışmalarında, Dünya Değerler Anketi'nin yaşam kalitesi ölçütlerini kullanarak yaptıkları çalışmada, iyi yönetişimin hükümetin kalitesini artırdığını ve

yaşam kalitesini etkilediğini savunmaktadırlar. Ram (2009) çalışmasında, devletin harcamaları ile öznel iyi olma hali arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır. Flavin vd. (2011) çalışmalarında, 15 ülke için Dünya Değerler Anketi verileri kullanılarak farklı kamu politikalarının yaşam kalitesi üzerindeki etkilerini doğrulamışlardır. Oishi vd. (2012) GALLUP endeksinde yer alan 132 ülke için artan oranlı vergilemenin yaşam kalitesi üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Çalışmanın sonunda, artan oranlı vergilemenin yaşam kalitesi üzerinde olumlu etkiye sahip olduğu, vergi oranlarının ve devlet harcamalarının öznel refah ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Flavin ve diğ. (2014) çalışmalarında ise, ekonomiye devlet müdahalesinin artmasıyla kişilerin yaşam kalitelerinde artış olduğunu gözlemlemişlerdir. Ayrıca çalışmalarında gelir düzeyi fark etmeksizin bireylerin yüksek yaşam kalitesi sağlayan politikaları tercih ettiklerini gözlemlemişlerdir.

Güven ve iyi olma hali(yaşam kalitesi) üzerindeki literatür incelediğinde ise, Helliwell and Wang(2010) çalışmalarında 17 döngülü Kanada Sosyal Araştırma verileri ve Gallup World Poll verilerini kullanarak güven ve iyi olma hali arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Çalışmanın sonunda güvenin olduğu çevrede yaşayan bireylerin kendilerini daha iyi hissettikleri sonucuna ulaşmışlardır. Hamilton ve diğ.(2016) çalışmalarında 132 ülkenin oluşturduğu Gallup World Poll verileriyle ülkelerin güven, sağlık ve refah seviyelerini değerlendirmişlerdir. Çalışmanın sonucunda güven düzeyinin (sosyal sermaye) yüksek olduğu ülkelerde refah ve sağlık göstergelerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Churchill ve Mishra (2017) çalışmalarında, Çin’de sosyal sermaye ve iyi olma hali ilişkisini Dünya Değerler Anketi yardımıyla 1990-2014 yılları için 5’er yıllık dönemleri olarak ayrı ayrı incelemişlerdir. Çalışmanın sonucunda Çin’de iki değişken arasındaki etkinin diğer gelişmiş ülkelere kıyasla daha düşük olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Nizeyumukiza ve diğ. (2020) çalışmalarında Endonezya’da sosyal sermaye ve iyi olma hali arasındaki ilişkiyi Endonezya Aile Yaşamı anketiyle incelemişlerdir. Çalışmada Endonezya’da iyi olma hali üzerinde güvene dayalı ilişkilerin etkisi çok yüksek çıkmamıştır.

Buradan hareketle çalışmada AB ülkelerinde ve Türkiye’de uygulanan kamu politikalarından borçlanma, büyüme, işsizlik, enflasyon, cari açık ve devlete olan güvenin ülkelerin yaşam kalitesi üzerindeki etkisi incelenmektedir.

4. Veri ve Yöntem

Çalışmada 2010-2021 dönemi için seçilmiş 27 AB üyesi ülkenin ve Türkiye’nin kamu politikalarından borçlanma, büyüme, işsizlik, enflasyon, cari açık ve devlete olan güvenin subjektif iyi olma hali (subjective wellbeing) ve yaşam kalitesi üzerindeki etkisi sıralı probit modellerle incelenmektedir. Veriler OECD World Economic Outlook ve AB Eurobarometer verileri kullanılarak elde edilmiştir.

Tablo 2: Değişken Tanımları

Değişkenler	Tanımları
Bağımlı değişken	
Subjektif iyi olma hali	1=Güçlü, 2=Orta, 3=Zayıf
Bağımsız değişkenler	
Büyüme	GSYİH büyüme hızı
İşsizlik	İşsizlik oranı
Enf	Tüketici Fiyat endeksi(Dönem sonu)/GSYİH
Carac	Cari işlemler açığı/GSYİH
Borç	Toplam borç/GSYİH
Güven	Devlete olan güven endeksi

İki ya da daha çok kategorisi olan bağımlı değişkenin olduğu modellerde, fonksiyonunun normal dağılıma sahip olduğunun kabul edilmesi durumunda probit model uygulanmaktadır. Bağlantı fonksiyonu olarak standart kümülatif normal dağılım fonksiyonunun tersinin seçilmesi durumunda oluşan model ise sıralı probit modeldir. Çalışmada subjektif iyi olma halleri güçlü, orta ve zayıf olmak üzere 3 kategoride analiz edilmektedir.

Sıralı probit model aşağıdaki gibi ifade edilmektedir. (Greene, 2012)

$$Y_{it} = \sum b_i X_{it} + \epsilon_i \quad i=1, \dots, T \quad (1)$$

Denklemden "Xi" açıklayıcı değişkenler vektörü, "bi" katsayılar vektörünü göstermektedir. Modele ilişkin olasılık eşitlikleri Yit bağımlı değişkeninin sıralı kategorileri ise aşağıdaki şekilde gösterilmektedir:

$$P(Y_{it}=1) = \theta (-\sum b_i X_{it})$$

$$P(Y_{it}=2) = \theta (\beta_2 - \sum b_i X_{it}) - \theta (\beta_2 - \sum b_i X_{it})$$

$$P(Y_{it}=3) = \theta (\beta_3 - \sum b_i X_{it}) - \theta (\beta_3 - \sum b_i X_{it})$$

Sıralı probit modellerinde tahminler en çok olabilirlik yöntemiyle yapılmaktadır. Elde edilen bir modelde bir açıklayıcı değişkenin yorumunu yaparken sadece değeri olarak değil aynı zamanda katsayı işaretine de bakmak gerekmektedir. Bu durumda açıklayıcı değişkenin olasılık üzerindeki etkisinin yönü de belirlenmiş olmaktadır. Sıralı probit modelinde elde edilen tahminin geçerliliği için paralel eğimler varsayımının geçerliliği için kullanılan olabilirlik oranıdır. Paralel eğimler varsayımında, araştırmacının ön bilgilerinin bu varsayımı desteklemediği durumlarda bağımlı değişkenin sıralı olmasına bakılmadan multinominal logit modelinin kullanılmasının daha uygun olacaktır (Özkoç, 2021: 272). Sıralı probit modellerde açıklayıcı değişkenlerin marjinal etkileri katsayılarla eşit olmamaktadır. O yüzden marjinal etkiler her bir kategori için ayrı ayrı hesaplanmaktadır.

Tablo 3: Sıralı Probit Tahmin Sonuçları

Bağımlı değişken: Öznel iyi Olma Hali(Yaşam Kalitesi)				
Değişkenler	Katsayı	Dy/dx(tahmin=1)	Dy/dx(tahmin=2)	Dy/dx(tahmi=3)
Büyüme	-0.0001 (-0.59)	2.8200	2.4600	-5.28000
İşsizlik	-0.0003* (0.13)	6.2300	5.4400	-0.0001
Enflasyon	3.72 (0.13)	-5.9200	-5.1700	1.11000
Cari açık	0.0001*** (4.73)	-0.00002	-0.0002	0.00004
Borç	6.48** (2.11)	-1.03000	-8.9900	1.93000
Güven	0.035*** (6.24)	-0.0055	-0.0048	0.0104
Kesit 1	-0.2083	-	-	-
Kesit 2	1.1261	-	-	-
loglikelihood	-227.30946	-	-	-
LR chi2(8)	109.19	-	-	-
N	297	-	-	-

Not: Parantezler z değerini göstermektedir. *, **, *** ise sırasıyla %10, %5 ve %1 düzeyinde anlamlılıkları göstermektedir.

Sıralı probit tahmin sonuçları tablo 3'de yer almaktadır. Tabloya göre, işsizlik, cari açık, kamu borcu ve devlete olan güven, yaşam kalitesi üzerinde etkilidir. İşsizlik oranındaki bir birimlik artışın kendini çok iyi ve iyi hisseden gelişmiş ülkelerde yaşam kalitesini artırma olasılığı sırasıyla %6 ve %5 iken, kendilerini zayıf hisseden ülkelerde yaşam kalitesini azaltma olasılığı yaklaşık olarak binde 1 civarındadır. Analiz doğrultusunda işsizlik sorunu kendilerini orta iyi hisseden ülkelerde bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Cari açığın azalması kendini güçlü ve orta iyi hisseden ülkelerde etkisi negatif yönlü iken zayıf hisseden ülkelerde düşük düzeydedir. Buradan kendini güçlü ve orta hisseden gelişmiş ülkelerin cari işlemler dengesindeki değişikliklere karşı daha duyarlı olduğu ifade edilebilir. Çalışmada dikkati çeken bir diğer çarpıcı sonuç ise, kamu borcundaki artışın kendini orta hisseden ülkelerde yaşam kalitesini artırırken, güçlü ve zayıf hisseden ülkelerde yaşam kalitesini etkileme olasılığı daha düşüktür. Çalışmada özellikle vurgulamaya çalıştığımız değişkenlerden bir diğeri olan devlete olan güven, güçlü ve orta güçlü ülkelerde yaşam kalitesini düşük düzeyde azaltırken, kendilerini zayıf hisseden ülkelerde etkisi daha çok azaltmaktadır. Genel olarak bakıldığında çalışmada mali ve ekonomik değişkenlerdeki değişiklikler kendilerini güçlü ve orta yaşam kalitesinde ve psikolojide hisseden ülkelerin yaşam kalitelerini daha çok etkilemektedir. Kendilerini zayıf düzeyde hisseden ülkelerde ise bu durumlar daha kabullenilmiş bir gerçeklik olarak karşımıza çıkmaktadır.

4. Sonuç

Sosyal sermaye kavramı artan yeni ekonomik problemler doğrultusunda son yıllarda sıklıkla kullanılan bir kavram haline gelmiştir. Sosyal sermayenin önemli belirleyicilerinden biri olan güven kamusal politikalarındaki değişiklikler ve ülkelerin içinde yaşadıkları problemlerden dolayı yaşam kalitesi üzerinde çok etkili hale gelmiştir.

Son dönemde yaşanan pandemi süreci ve deprem gibi olaylar insanların iyi hissetme hali ve yaşam kalitesi üzerinde olumsuz etkilere yol açmıştır. Tüm bu süreçler gerek sosyal gerekse ekonomik açıdan bireylere de zarar vermiştir. Devlete olan güven, borç, işsizlik, enflasyon, büyüme ve cari açık gibi ekonomik değişkenlerdeki olumsuzluklarda, insanların iyi olma halleri ve yaşam kalitesi üzerinde negatif etkiler bırakmıştır. Bu süreçte kamu politikalarının önemi bir kere daha ortaya çıkmıştır.

Çalışmada kamusal politika değişkenlerinden kamu borcu, büyüme, enflasyon, işsizlik, cari açık ve devlete olan güvenin ülkelerin yaşam kalitesi üzerindeki etkisi analiz edilmiş ve sonucunda, işsizlik, cari açık, kamu borcu ve devlete olan güvenin ülkelerin yaşam kaliteleri üzerinde belirleyici değişken olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle yaşam kalitesi güçlü düzeyde olan ülkelerde toplumların iyi hissetme düzeylerini bu değişkenler daha olumsuz etkilemektedir. Bunun nedeni ülkelerin ekonomik yapılarındaki istikrardır. Ancak orta ve zayıf hisseden gelişmekte olan ülkelerde kırılabilirlik söz konusu olduğu için yaşam kaliteleri üzerindeki olumsuz etki daha düşük düzeydedir. Bu durum bu ülkelerde kabullenilmiş bir çaresizlik olarak ifade edilebilir.

Kaynaklar

Bjørnskov, C., Axel, D. ve Justina AV F. (2005). The Bigger the Better? Evidence of the Effect of Government Size on Life Satisfaction around the World. *Public Choice*,130 (3): 267–92.

Chruchill,S.A, Mischra, V.,(2017), , Trust, Social Networks and Subjective wellbeing in China, *Soc Indic Res*, Springer, pp.132:313–339

Cummins, R.A., (1997), Self-rated Quality of Life Scales for People with an Intellectual Disability: A Review, *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, Vol10, Issue3, pp.199-216.

Çoban, H., Balıkçioğlu, E., (2020), Güven, İnovasyon ve Ekonomik Büyüme İlişkisi, *Maliye Araştırmaları Dergisi*, Cilt6, sayı3, 77.

Diener, E., Emmons, A. R., Larsen, J. R. ve Griffin, S. (1985). The Satisfaction With Life Scale. *Journal of Personality Assessment*, 49 (1): 71–75.

Diener, E., ve Suh, E. M. (1998). *Subjective well-being and age: An international analysis*. In K. W. Schaie & M. P. Lawton (Eds.), Annual review of gerontology and geriatrics (Focus on emotion and adult development, Vol. 17, pp. 304–324). New York: Springer.

Fayers, D.M., ve Machin D., (2016), *Quality of Life: The Assessment, Analysis and Reporting of Patient-reported Outcomes*, 3rd Edition, Wiley Blackwell

Felce, D., Perry, J.,(1995), Quality of Life: Its Definition and Measurement, *Research in Developmental Diseases*, Vol.16, Issue 1, pp.51-74.

Field, J.,çev.Bilgen, B, Şen, B.,(2006), Sosyal Sermaye, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1.Baskı.

Flavin, P., Alexander C P. ve Benjamin R. (2011). State Intervention and Subjective Well- Being in Advanced Industrial Democracies. *Politics & Policy*, 39 (2): 251–69.

Flavin, P., Alexander C P. ve Benjamin R. (2014). Assessing the Impact of the Size and Scope of Government on Human Well-Being. *Social Forces*, 92(4), 1241–1258.

Fukuyama, F.,çev.Buğdaycı, A., (2005). Güven(Sosyal Erdemler ve Refahın Yaratılması), Türkiye İş Bankası, Kültür Yayınları, 3.Baskı.

Greene, W.H., (2012), *Econometric Analysis*, Pearson Education Limited, England.

Hagerty, M.R., Cummins, R., Ferris, A.R., (2001), Quality of Life Indexes for National Policy:Review and Agenda for Research, *Social Indicators Research*, 55(1), pp.1-84.

Hamilton, K., Helliwell, J.F., Woolcook, M. (2016), Social Capital, Trust and Wellbeing In The Evaluation of Wealth, National Bureau of Economic Research Working Paper, 22556.

Helliwell, J. F, ve Huang, H. (2008). How's Your Government? International Evidence Linking Good Government and Well-Being. *British Journal of Political Science* 38 (4): 595.

Helliwell, J. F, ve Wang, S. (2010), Trust and Wellbeing, National Bureau of Economic Research Working Paper, 15911.

Nizeyumikiza, E.,Pierewan, A.C., Ndayambaje, E., Ayriza, Y., (2020), Trust and Wellbeing: Evidence from Indonesia, *Asian Soc Work Pol Rev.*;14:148–157.

OECD (2001). *The Well-Being of Nations: The Role of Human and Social Capital, Education*

and Skills. Organisation for Economic Cooperation and Development, 2 rue Andre Pascal, F-

75775 Paris Cedex 16, France.

Özkoç, H.H., (2021), Sıralı Logit ve Probit Modelleri, *Sağlık Verileri ile Uygulamalı Ekonometri*, edt.Çağlayan Akay, E., Korkmaz, Ö., D&R Yayınları.

Oishi, S., Schimmack, U., ve Diener, E.. (2011). Progressive Taxation and the Subjective Well- Being of Nations. *Psychological Science*, 23(1), 86-92.

Ram, Rati. (2009). Government Spending and Happiness of the Population: Additional Evidence from Large Cross-Country Samples. *Public Choice*, 138 (3-4): 483–90.

Rapley, M.,(2003). Quality of Life Research, A Critical Introduction,Sage Publication LTD, First Edition, London.

Shalock, R.L.,(2000), Three Decades Of Quality of Life, *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities (FOCUS)*, Vol15, Issue2, pp.116-127.

Yeşil, E., Çoban, H.,(2022), Maliye Politikasının Ülkelerin İyi Olma Hallerine Etkisi, XVIII. Uluslararası İktisat, İşletme ve Yönetim Bilimleri Kongreler Serisi, Ohrid, Makedonya, 26-27 Kasım 2022.